

U *Belešci* priređivač zbirke objasnio je svoj postupak. Odlučio se na malen i vrlo strog izbor srpskih i hrvatskih narodnih lirskih pjesama. Navodi da su jezične granice i stupanj ljepote primjera uzrok što nisu zastupljene neke vrste usmene lirike, kao što su »vodičarske (bogojavljenjske), krstanoške i pečalbarske«. Priređivač misli da u hrvatskoj i srpskoj usmenoj lirici nema prikladnih primjera tih vrsta koji bi bili na umjetničkoj razini pjesama ove knjige. Rečeno je i to da se zbirka razlikuje od zbirke narodnih lirskih pjesama Vladana Nedića (Beograd 1969) i po uvođenju triju novih vrsta usmene lirike: igračkih, bajalica i šaljivih pjesama.

Izbor pjesama bez sumnje je uspješan i zbog toga što su pjesme izabrane iz 43 izvora, koji se navode u knjizi pod naslovom *Izvori pjesama u ovoj knjizi*. Najviše pjesama uzeto je iz Vukovih zbirki (51) *Srpske narodne pjesme* knjige I, V, Beograd 1953, 1935). Tri su pjesme uzete iz Hektorovićeve *Ribanja*. One iz drugih zbirki, Delorkove npr., navode se kao jedna pod naslovom: *Naš gospodin poljem jizdi*. U sadržaju je za svaku pjesmu naznačeno odakle je uzeta.

Ante Nazor

Plamene zvijezde — Narodne pjesme o ženi u borbi i revoluciji, Priredio Milivoj Rodić, Dečje novine, Gornji Milanovac 1981, 202 str.

Zbirka narodnih pjesama o ženi u borbi i revoluciji *Plamene zvijezde* sastavljena je ovako: predgovor, tekstovi pjesama, izvori pjesama i pogovor.

U kratkom predgovoru recenzent knjige Đorđe Radišić naglasio je nekoliko istina o povezanosti narodnog borca i narodnog pjevača — »bezimenog letopisca svega što se pod ovim nebesima zbivalo«; o otpornosti narodne pjesme koju »nije moglo ništa da uništi«; o neznanom, bezimenom i stoimenom narodnom

pjesniku koji nije mogao mimoći ženu kad je gledao »kako joj puca srce nad mrtvim porodom i kao nežnu vidaricu koja po razbojištu previja ranjene junake« te kako je »prvi puta sada vidao tu istu ženu i sa puškom u ruci«.

Pjesme su podijeljene u osam ciklusa: Svitanje (3), Partizanke (36), Majke (23), Sestre (11), Dragane (55), Stradalnice (7), Titu (23) i Graditeljke (19). Ukupno 177 pjesama izabranih iz 39 izdanja: zbirki, zbornika, antologija i dr. Imena priređivača i skupljača izabranih narodnih pjesama navedena su abecednim redom u dijelu knjige *Izvori pjesama*. Uz podatke o izdanju autor je naveo broj pjesme u knjizi i stranicu izvora.

U pogovoru Rodić govori o kriterijima koje je primijenio priređujući knjigu: trudio se da udovolji što većem broju zahtjeva: posebno motivsko-tematskim, estetskim, kronološkim i teritorijalnim. Kaže da je birao pjesme koje se odnose na sudjelovanje žena u borbi i izgradnji, ali koje se istodobno odlikuju profinjnom misaonošću i rustikalnim izbrušenim izrazom. Odabirao je starije, izvorne zapise koji potječu iz ratnih i prvih poratnih zbirki trudeći se da budu zastupljene narodne pjesme o ženama iz svih naših republika i pokrajina. Jednom riječju težio je da pripremi što potpuniju zbirku najljepših pjesama o hrabrosti i partiotizmu jugoslavenkih žena u oslobodilačkom ratu.

Dobro je što smo dobili još jednu knjigu s određenom tematikom — pjesme posvećene ženi. Međutim, nismo sigurni da je ovakva podjela na cikluse i najsretnija. Izbor je mogao biti i nešto drukčiji, npr.: prvi ciklus mogao je imati više pjesama iz predratnog razdoblja, a pjesme *Pozdrav omladine*, *Narod se ponosi s Titom*, *Zlatibore*, *širi svoje grane*, *Nas je Tito oženio*, *Titovo kolo*, *Druže Tito*, *naš narodni sine* i slične nisu nužne u ovoj zbirci.

Ante Nazor